Ч. 280 (11.241). Львів, середа 14. грудня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Женевський епізод.

Львів, 13. грудня 1927.

Напружені польсько - литовські взаємини найшли свою епізодичну розвязку на засіданні Ради Ліґи Націй в дні 10. ц. м. Після конференційних підготувань і закулісового натиску великих держав, Рада Ліґи Націй запропонувала таку резолюцію:

„Приймаючи до відома святочну заяву представника Литви, що Литва не вважає, що вона є в стані війни з Польщею, та що з огляду на те оба краї остають в мирі; приймаючи до відома святочну заяву Польщі, що польська республика признає і пошанує повну політичну незалежність і територіяльну цілість литовської республики, поручає обом урядам навязати в найближчому часі безпосередні переговори, що мають на меті устійнити добрі відносини, від яких залежить мир, жертвуючи обом сторонам до диспозиції признану поміч Ліґи Націй та її технічних організацій на випадок, колиб та поміч була бажана в часі переговорів, які рада поручає. —

1) рішає, що скарга литовського уряду, яка торкається поведінки відносно осіб, литовської мови або походження, про яких мова у відклику литовського уряду, буде розглянена комітетом, що складається з голови Ради і двох членів, ним визначених. Той комітет представить Раді звіт зі своєї діяльности;

2) рішає, що на випадок граничних інцидентів або на випадок небезпеки таких інцидентів, ґенеральний секретар Ліґи на домагання одної зі сторін зможе заскликати ради голови Ради Ліґи Націй і справоздавця тієї справи, після чого вирішать, якими засобами змагати до заспокоєння. Рада стверджує, що обі сторони обовязуються влекшити в тому випадку розгляд справи Лізою Націй. Приймає з вдоволенням до відома заяву представника Польщі, що польські горожани, згадані у відклику литовського уряду, без труднощів матимуть свободу поворту до Польщі. Якщо зявляться непередбачені труднощі, справоздавець уділить помочі, щоби їх усунути. Рада заявляє, що отся резолюція в нічому не пересуджує справ, відносно яких між урядами заходять ріжниці поглядів".

Отсе повний текст формули резолюції, запропонованої голяндським справоздавцем польсько-литовського конфлікту Бльокляндом і принятої Ліґою Націй. Як бачимо, поданий тут текст резолюції є дуже костробатий, та це вже мабуть „заслуга" Гол. Тел. Аґенції. Всеж таки навіть цей переважний і незугарний текст дає нам спромогу зорієнтуватися в постановах Ліґи Націй і вислідах дотеперішних „дипльоматичних" змагань між Польщею і Литвою.

Довкола польсько - литовського конфлікту, завдяки підюджуючій крикливости польської преси, нагромадилося стільки всякої всячини, стільки всякого тенденційного хламіття, що воно придавило собою саму істоту справи. Також біля подій на женевській арені клубився такий крутіж суперечних відомостей, що в ньому пропадала безслідно сама суть справи. Перед Женевою перейшла перед нами довга фільма важених подій дуже сорокатого характеру, що почалася арештуванням литовських діячів у Польщі, а скінчилася відомою „дипльоматичною" заявою марш. Пілсудського. В осередку тих напружуючих подій находилася виленська подорож марш. Пілсудського і обняття протекторату над литовськими політичними еміґрантами. Супроводом до цих подій були постійно повторювані „татарські вісти" про переворот на Литві. З дня на день відносини ставали все більш нестерпними, все більш напруженими. Марево вибуху нависло над обома сусідами. І хто знає, які події булиб наступили після підготовчої стадії, колиб не тверде слово Рад. Союзу. Заява Літвінова, що СРСР не стерпить нарушення незалежности Литви, вплинула охолоджуючо на польських державних керманичів. Горячка значно впала і всі широкі пляни заступило настирливе домагання знести фіктивний стан війни між Литвою і Польщею.

Ясно, що фікція є нічим іншим тільки фікцією. І коли Вальдемарас вибирався до Женеви, то з наміром зложити ту фікцію на жертвеннику мира. Це й сталося в Женеві. Фіктивний стан війни між Литвою і Польщею покінчено. За те Польща признала незалежність литовської республики і зобовязалася її респектувати. Тимсамим на довший час розвіялися „федераційні" пляни Польщі, головно шляхом насильного приєднання. Та через те Польща не покинула думки про польсько-литовську „унію", одначе шлях до неї дуже довгий і важкий та образований виключно на мирні заходи. І на цей шлях вступила Польща, ініціюючи тзв. краєвий рух на Виленщині.

Дійсне замирення між Литвою і Польщею — це ще пісня будучини. Рада Ліґи поручає обом державам вступити у безпосередні переговори і жертвує свою поміч в тій акції. Знесенням фіктивного воєнного стану нічого не вирішено по суті. Рада ствердила, що принята резолюція в нічому не пересуджує справ, щодо яких між обома урядами істнує ріжниця поглядів. Таким чином питання Вильна, цеї найбільш дражливої проблеми у литовсько-польських відносинах навіть не порушувано, а одночасно, поручаючи переговори, з низин забуття висунено її в осередок актуальности. Ясно, що це є безсумнівна побіда Литви на женевському терені.

Інші потсанови і „поручення" Ради Ліґи Націй говорять сами за себе. Литовської скарги на поведінку Польщі не кинено до коша, тільки постановлено розглянути, а Польща мусіла згодитися на поворот виданих литовських діячів. Мериторично виграла Литва на цілій лінії. І тут нічого не помогла ані екзотична поява марш. Пілсудського, ані його гачковате питання: Війна чи мир? — звернене до Вальдемараса.

Резолюція Ради Ліґи Націй має тільки епізодичний характер в довгому ланцюгу польсько-литовських відносин, які від цеї хвилі розгорнаються в ще ширшому обемі, розуміється, у змінених формах, одначе не міняючи своєї суті.

Соціялісти про „соціялістів".

„Культура" про „складну справу" б. народовольців та про їх політику. — „Відповідь" народовольців.

Загально відома сецесія бувших народовольців зі Сель-Робу та утворення ними окремої партії п. н. Сель-Робу-лівиці спричинила полемічну хуртовину між теперішними сельробівськими публіцистами, репрезентованими органом „Наше Слово" та комунофільськими їх товаришами, репрезентованими тижневиком „Світло" з одного і між сельробівськими малькутниками (вони все, а особливо національну справу, полагоджують лівою рукою) б. народовольцями, репрезентованими тижневиком „Сель-Роб" з другого боку. Вся істота спору заключається в тому, хто розбиває єдиний „робітничо-селянський фронт" — б. народовольці, що зробили сецесію, чи давні сельсоюзники, що ввійшли до Сель-Роба. І „Наше Слово" і „Світло" твердять, що розбивачами „робітничо-селянського фронту" є б. народовольці, які не хотіли виконати постанови ЦК Сель-Робу про ліквідацію свого органу „Воля Народа" і які все маскували „соціялізмом" своє москвофільство, а національне питання вирішували так, що авали його „дуже складною справою", яка не входить „в область основних істин соціялізму". Іншими словами вони крутили, щоби замаскувати своє москвофільство, і крутили доти, доки це було можливе, коли їх притиснули до стіни, вони виступили зі Сель-Робу, створивши свою окрему партію.

Дискусія на цю тему прибрала особливо гострі форми останніми часами, в сам час передвиборчих підготувань. Навіть „Культура", марксівський місячний журнал, присвячений справам культури і суспільного життя, присвятив останній свій випуск за липень-грудень всеціло б. народовольцям та їх політиці. З полеміки виходилоб, що між Сель-Робом-лівицею і Сель-Робом давним нині до згоди не прийде. До тої міри загострилися між ними відносини, до тої міри розгорілися пристрасти. „Культура" переважно влучно характеризує в названому випуску тактику і політику б. народовольців, особливо там, де входить в аналізу їхнього нескристалізованого по нинішний день національного обличча.

„Воленародівський „соціялізм" — читаємо в ній — це не простий собі соціялізм. В своїх — схоронених на вул. Валовій — „основних правдах", він вважає за негідну і недостойну себе річ мати ясну, справді соціялістичну теорію і практику національного питання, в імя крутійської засади, що національна справа „це загалом дуже складна справа", що вона не „область основних істин соціялізму", а тому до неї можна мати „той чи інший підход"...

„Культура" твердить, що теперішня народовольська трійця, яка возглавляє Сель-Роб-лівицю, спекулює на „революційних настроях мас в імя продовжування своїх москвофільських традицій" і доказує це таким чином:

В 1925 р. Вальницький боронив тезу, що москалефільство є просто відміною — **„є другою формою того самого, що українське національного питання, є відміною одного і того самого національного руху".** Соціялістична трійця не то що ніде і ніколи не визнала цеї тези за помилкову реакційну, — але вона боронить її і нині теорією „складности національного питання". В 1925 р. Вальницький твердив, що справжній марксист мусить піддержувати обидва нац. рухи в Галичині, український і неіствуючий москалефільський, та робив себе союзником українського національного руху тільки „у відношенню до Польщі". Сьогодні „соціялістична" трійця не то, що не відкинула тих поглядів, але боронить їх далі арґументами т. зв. „національного практицизму".

Б. народовольці твердили і твердять, що вони від найдавніших часів мілощо не від уродження були соціялістами і ділом свій „соціялізм" доказували. „Культура" пише на тему того їх „соціялізму" ось що:

„Ми можемо впевнити воленародовців, що нічого не поможуть ті їх покликування на „соціялістичне" минуле „Волі Народа", її вбогі теорії про складність і практичність національного питання. Бо одно стає ясним для всякого свідомого робітника і селянина, що весь воленародівський національний практицизм є спрямований до цього, щоби під новим шильдом Сельроб-правиці і Сельроб-лівиці розгорнути в Сельробі давну боротьбу, що велась десятки літ у Галичині по лінії „мазепинства" і „кацапства", — боротьбу, яка йшла і йде на користь реакції і яка з точки зору інтересів західньо українських працюючих мас є недопустимою, злочинною річчю".

Розглядаючи „соціялістичну" метрику народовольців „Культура" пише:

„В молодечому, це є в передвоєнному віці, воленародівський „соціялізм" заключався в тому, що він — маючи таке розуміння національного питання, яке йшло на зустріч єдиної, неділимої царської Росії — був наскрізь реакційним в порівнанні до українського національного руху, на чолі якого стояли не соціялісти а буржуазні націоналісти.

В середньому, це є в воєнному віці, „соціялізм" „Волі Народа" заключався в тому, що він, обстоюючи своє неправильне розуміння національного питання, був надалі реакційним. Національна боротьба 1918—1919 р., на чолі якої станула українська буржуазія, мимо контрреволюційної єдности останньої, в першому своєму етапі була обєктивно революційною боротьбою, бо вона була звернена проти фронту імперіялізму. В цейже час роля „Волі Народа" в цій боротьбі — роля яка зводилась до пропозицій впровадження назви „малоруський", „українсько-руський", заложення „руських" шкіл для неіствуючого на західньо-українських землях „руського" народу і т. д. — була реакційною, бо вона була спрямована до ослаблення українського революційно-національного руху та обєктивно скріплювала імперіялістичний табор.

В пізнішому, то є післявоєнному віці, „соціялізм" „Волі Народа" зводився до „тихих" альянсів з російськими есерами, до редагування Вальницьким „Жизни" на „общепонятном языке" і „Волі Народа" на мужицькім українськім діялекті, до теорії двох націй в одній [ікстій] нації і т. д.

В старечому, це є в теперішньому віці воленародівський „соціялізм" виявляє себе в дальшій апольоґії своєї минувшини, в спробах продовжити цю минувшину під фірмою „Сельроб-лівиці".

„Воля Народа" не збаламутить мас, що її москвофільство стоїть в якомунебудь відношенні до солідарности працюючих усіх націй. Москвофільство її сьогоднішньої „лівої" відміни є тільки скритою, замаскованою орієнтацією на СРСР як етап

ле єдиної великої Росії — якби це не різало в уха болєнародівських вожаків".

З наведеного бачимо, що штурм на б. народовольців це не абиякий. Здавалосьби, що в відповідь на нього повинна прийти не менше рішуча та енергійна відправа. Тимчасом так воно не є. В останньому числі „Сель-Робу", теперішнього органу б. народовольців, находимо дуже мізерну „відповідь", яка виявляє в деяких місцях недвозначно познаки розбиття та навіть не лефензиви, а хитрого її маскування, що на ділі означує втечу з поля боротьби.

„Автора нападок проти нас — читаємо в „Сель-Робі" — у „Світлі" та „Культурі" є заінтересовані не в тому, щоби „за всяку ціну" боронити „єдности сельробівських мас", а що противно вони за всяку ціну, навіть брехнею, намагаються боронити і виправдувати б. послів Сель-Роба, щоби цею обороною заблахманити перед трудящими масами правду".

Щож до „складного" національного питання, то народовольці „відповідають" „Культурі":

„Не ми хочемо відновлення давньої боротьби „по лінії мазепинства і кацапства", а ви. — автори памфлєтів проти нас — хотіли би нині викликати атмосферу такої, або подібної боротьби. Це не підлягає для нас ніяким сумнівам. Від москвофільства ми відмежувались і били його в цілому ряді статтей і наших виступів. Також у будучому будемо його бити — і напевно більше ніж хто інший. А коли навіть зробимо яку теоретичну помилку в газетній статті, то це не може вам дати права ставити нас на рівні в угодовством перковних віздів" (алюзія до участи Козицького в луцькому церковному віздi)..."

„Відповідь", бо „відповідь"! Тверді ті народовольці, не даром твердого походження, бо на питання, як собі уявляють тепер національну справу, таки не дали ніякої відповіди.

Грамота „Рідної Школи".

Під увагу українського Громадянства.

Загально відомим у нас, хоча сумним явищем є те, що „Рідна Школа", яка сповняє таке важне завдання виховання молодого покоління на свідомих та ідейних громадян, бореться з великими фінансовими недомаганнями. Богато, чи майже всі дотепер пропоновані і практиковані джерела доходу „Р. Ш." завели.

Деякий дохід дає „писанка" й „коляда". Зате 1-процентовий дохід брутта як даток від усіх улаштувань і приватних підприємств не дає бажаного висліду, здається головно тому, що усувається зпід контролі громадянства. Щобк ввести деяку правильність приходів „Р. Ш.", уважаю, що не від речі буде, коли запропоную один дотепер непрактикований спосіб.

В місяці грудні й січні кожного року викуплюються промислові патенти. Той хто набув державний патент за відповідною оплатою, має право виконувати своє вільне звання чи тягнути доходи з підприємства й торговлі. Цього вимагає державний інтерес. Коли даємо державі державне, то не забуваймо, що нація має свої потреби, які мусить сама заспокоїти. Тому кожний підприємець-українець, усе одно: фізична чи правна одиниця, який викуповує патент, повинен зложити з тої нагоди відповідний даток на „Рідну Школу". За те він повинен одержати грамоту від „Р. Ш." Як грамота Т-ва „Просвіта" є гордістю дому й кидає певне світло про людей, які в ньому живуть, так грамота „Р. Школи" буде свідчити про національну приналежність і свідомість її власника. Коли ми, як підприємці й купці, даємо державі такі великі зиски, то обовязком кожного українського громадянина заплатити бодай 1/10 ціни того „патенту" тій установі, що для нас має першорядне значіння. За те обовязком усіх українців буде вдаватися й піддержувати лише тих ріжного роду підприємців, які виказуться грамотою „Р. Ш.", що уповажнює їх до виконування своєї практики чи звання. Це особливо важне, коли переводиться в життя клич „Свій до свого".

Сподіваний дохід із цього оподаткування був би такий (беру за підставу середній вимір податку 3. кл.): I) Категорія торговельна (гуртові купці й гуртівні) платять за патент 3600 зол. Їх члени повинні зложити для „Р. Шк." по 10 ам. дол., що далоб 100 ам. дол. II) Категорія (гуртівні і Повітові Союзи Кооператив) платить 360 зол. Їх члени повинні зложити по 5 дол., що далоб 250 ам. дол. III) Категорія (купці і кооперативи) платить 70 зол. Їх члени повинні зложити по 1 дол, що далоб 3000 ам. дол. IV) Категорія (будки й малі склепи) платить 27 зол. Їх члени повинні зложити по 0·50 дол., що далоб 500 ам. дол. V) Категорія промислова (фабрики) платить 1080 зол. Повинні зложити по 10 дол., що далоб 100 ам. дол. VI) Категорія платить 360 зол. Повинна зложити по 5 дол., що далоб 500 ам. дол. VII) Категорія платить 108 зол. Повинна зложити по 2 дол., що далоб 200 ам. дол. VIII) Категорія платить 54 зол. Повинна зложити по 1 дол., що далоб 1000 ам. дол. IX) Категорія (ремісники) платить 1080. Повинна зложити по 0·50 дол., що далоб 1000 ам. дол. Вкінці всі адвокати, лікарі, інжиніри, нотарі, каси ощадности й інші вільні звання, необняті попередніми категоріями, повинні зложити по 10 дол., що далоб 1.350 ам. дол. — Разом це далоб 8.000 ам. долярів.

Цей плян не є трудний до зреалізування. Коли стане на викуп державного патенту, може стати й на викуп грамоти „Р. Ш." — лише віри й більше пошани своєї власної і національної гідности.

Не подаю цього під дискусію, ані не чекаю окремої ухвали „Рідної Школи" про переведення цього пляну в життя, лише закликую отсим усіх підприємців, ремісників, кооперативи і людей вільного звання, щоби сповнили свій національний обовязок.

Щоб не бути голословним, посилаю на фонд „Р. Ш." 1 ам. дол. як даток на грамоту „Рідної Школи" по 3 кат. на рік 1928.

Теребовля, 3.XII. 1927. — *Іван Скоморівський*, власник книгарні.

ПРОТИ БЛЬОКУ НАЦ. МЕНШОСТЕЙ.

Варшава, 12. грудня 1927.

В неділю організації, що гуртують дрібне жидівське купецтво, ухвалили постанову, яка виповідається проти приступлення жидів до заг. бльоку нац. меншостей. Організація жид. купців, знана під назвою централі союзів купців ухвалила не приступати до бльоку нац. меншостей, зате висунула ініціятиву створити солідарний нац. жидівський бльок. Купці, що виступили з того ініціятивою, скликали на вівторок збори жид. партій і груп для обговорення тої справи.

СВЯТОЧНІ ФЕРІЇ В ШКОЛАХ.

Варшава, 12. грудня 1927.

Наслідком розпорядку мін-ства освіти цьогорічні ферії з приводу Рождества у середніх школах триватимуть від 23. грудня 1927. до 2. січня 1928. Наука зачинається дня 3. січня 1928.

ВІЦЕМ. ЦАР ГЕН. ВИБ. КОМІСАРЕМ?

Варшава, 12. грудня 1927.

Справа іменування ген. виб. комісара буде полагоджена у вівторок після повороту марш. Пілсудського. Кажуть, що тим комісарем буде віцемін. Цар.

ЛИТОВСЬКИЙ УРЯД. КОМУНІКАТ ПРО ЛІКВІДАЦІЮ КОНФЛІКТУ.

Ковно, 12. грудня 1927.

Вісти з Женеви подає литовська агенція „Ельта" в такім урядовім комунікаті: Польсько-литовський конфлікт зліквідовано. Загарантовано нам непорушимість незалежности, зліквідування прикордонних конфліктів, розвязання воєнних затяг. Виселені з Виленщини до Ковна литовці вернуть на Виленщину. Справу литовських шкіл на Виленщині віддано комісії трьох. Постановлено покликати постійну комісію для ліквідування прикордонних конфліктів. Справа Вильна й далі отверта.

ТРОЦЬКИЙ АРЕШТОВАНИЙ?

Рига, 12. грудня 1927.

Нині кружляли тут несправджені чутки, що Троцького і кількох найвизначніших опозиціоністів арештовано та що в найближчих днях вивезуть Троцького на Сибір.

ЗАМКНЕННЯ СЕСІЇ РАДИ ЛІГИ Н.

Женева, 12. грудня 1927.

Нині замкнено 38-у сесію Ради Ліги Народів. Всі міністри, що брали участь у цій сесії, виїхали з Женеви.

Біржа.

Гроші.

Американський долляр 8.88 і пів. Банк Польський платив: долар у готівці 8.85. Ню-Йорк 8.88, Льондон 43.41 і пів, Цюріх 171.77, Париж 35.01, Брюссели 24.82, Медіолян 48.25, Амстердам 359.68, Прага 26.35, Штокгольм 240.15, Копенгага 238.15. Осльо 236.20, Данціг 173.30, Відень 211.96. Канада 8.88.

Золото: 20 кор. 36·30—36·60, 20 франків 34·00—34·50, 20 марок нім. 42·30—42·80, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр 0·68·00—0·68·50, 5 кор. австр. 3·50—3·60, фльорен австр. 1·78—1·80, рублі рос. 2·90—3·00, копійки за рубель 1·45—1·50.

Українська наука в УСРР.

З нагоди десятиліття жовтневої (більшовицької) революції появляються у радянській пресі численні статті з підсумками праці в найріжнороднiших ділянках життя. В літературному додатку до харківських „Вістей" п. н. „Культура і побут" стрічаємо між іншим цікаву статтю В. Дубровського п. н. „Українська наука на 10-ті роковини жовтня". Вона містить богато чисто інформаційного матеріялу, з яким варто познайомити наших читачів. Передруковуючи її з „Культури і Побуту" не даємо до неї ніяких коментарів, а стверджуємо тільки загально, що наукові українські досягнення за весь час істнування радянської влади на Україні представляються не найкраще. Одначе нема сумніву, що з року на рік йде там до кращого. Слідкуючи за поданими далі даними тієї статті читачі самі звернуть увагу на розвиткові тенденції української науки.

I. Українська Академія Наук.

По Всесоюзній Академії Наук, що є чисто російською, дарма, що зветься Всесоюзною, репрезентує науку СРСР Українська Академія Наук. Від хвилі переходу Академії на сталий бюджет робота УАН невпинно розростається. Про це може свідчити яскраво зріст її видатків, які видно з асигнувань Народнього Комісаріяту Освіти (НКО): у 1923 р. — 36.840 карб. 63 коп., в тому на наукові потреби — 2.952 карб., на заробітню платню — 24.575 карб. У 1924 р. — 87.768 карб., з чого на наукові операції — 8.950 карб. і на зарплату — 63.885 карб і 95 коп.; у 1925—26 р. — 387.223 карб., з чого на всякі науково-операційні потреби — 36.000 карб., на видавництво — 140.050 карб., в тому і на видання термінольогічних словників, на заробітну платню — 172.003 карб.; у 1926—27 — 616.429 карб., з чого 213.250 карб. на зарплатню, 108.000 на наукову частину і 24.000 на видавництво. Накінець на 1927—28 р. бюджет УАН зріс до 741.725 карб., з яких 283.200 карб. йде на заробітню платню, 150.000 на наукову частину, 241.000 на видавничі цілі, а в тій сумі 140.000 призначено на термінольогічні словники. На наукові поїздки та експедиції — 14.000 крб.

Робота УАН настільки поширилася, що тепер для неї добудовано новий будинок — один з найбільших у Києві. Історико-фільольогічний відділ УАН переводить значну роботу по складанню українських словників — живої мови та 34 термінольогічних, за дорученням уряду (Комісія для складання словника живої мови, інститут української наукової мови, комісія історичного словника української мови) по вивченню української етнографії і фолькрору (комісія етнографічна, що має орган „Етногр. Вісник" — вийшло 3 ч.), по виданню памяток новітнього українського письменства (постійна комісія), по дослідам над громадськими течіями на Україні (пост. комісія), по складенню біографічного словника діячів України (пост. комісія), по вивченню історії українського народу історична секція катедри, культурно-історична комісія, комісія історичної пісенности, археографічна комісія і чотири комісії порайонного розроблення історії України — всі під керовництвом ак. М. С. Грушевського розгорнули надзвичайно інтенсивну роботу, про що яскраво свідчить науковий журнал „Україна", який видається вже четвертий рік, збірники „Примітивне громадянство та його переживання на Україні", „Корпус народніх українських дум", збірники „Київ та його околиці", „Чернигів та північне Лівобережжя", „Науковий збірник ч. 1, 2—3, „Археографічний збірник" і т. д.

У складі фізично-математичного відділу працює низка установ: катедри чистої математики, прикладної математики, математичної фізики, хемії, хемічної технольогії, геофізики, біольогії, с.-г. рослин, ботаніки, експериментальної зоольогії, акліматизації, народнього здоровля. Комісія вищої математики, інститут технічної математики, геольогічний музей, ботанічний кабінет, зоольогічний музей, біольогічний інститут, Дніпрянська біольогічна стація і ін. мають свої видання.

Соціяльно-економічний відділ має такі наукові заклади: Демографічний Інститут, комісію для вивчування звичаєвого права України, комісію для вивчування історії західньо-руського та українського права, низку семінарів.

Отже розгалужена й ріжноманітна наукова діяльність відділів і установ УАН — досліди, доповіди, наукові командирування, наукове видавництво — що час од часу поширюються свідчить про те, що наукова думка на Україні набула вищих, досі небувалих, форм.

II. Науково-дослідчі катедри.

Науково-дослідчі катедри працюють здебільшого при ВУЗ-ах (91), але незалежно від них. У 1927 р. нараховувалося в них 627 наукових робітників та 797 аспірантів, що складає майже половину всього наукового активу України (3025 наук. робітн.). Особливу увагу звернено на розвиток індустріяльно-технічних і прикладних наук, про що свідчить росподіл кількости катедр по галузях: індустріяльно-технічних, 25 (орган „Науково-техніч. Вісник" — третій рік видання) — сільсько-господарських — 9, біольогічних — 5, фізико-математичних — 8, медичних — 16 (орган „Медичний Архів", вийшло 2 томи, „Медичні Вісти"), хемічних — 7, ветеринарних — 3, педагогічних — 2, соціяльно-економічних — 16. У 1927-28 р. випуск підготованих аспірантів досягатиме числа — 186 висококваліфікованих спеціялістів, що викладатимуть у ВУЗ-ах та працюватимуть в державних установах і господарських підприємствах України.

III. Науково-дослідчі іститути.

З 10 науково-дослідчих інститутів ніодного не було до революції, — більшість же їх повстала за останні роки. Чільне місце належить серед них Українському Інститутові Марксизму (119 аспірантів, Харків), що є науковим осередком марксистської думки і науковою установою для підготовки української червоної професури. Український Інститут Марксизму складається з відділів: 1) економічного, 2) історичного, 3) фільософсько-соціольогічного. Окрім того є катедра марксизму і ленінізму при УАН. Наукові праці цього інституту друкуються в періодичному органі його „Прапор марксизму" (вийшло ч. 1), Український біохемічний інститут (Харків), який був відкритий 1. X. 1925 р. в порядку поширення відповідної науково-дослідчої катедри, зосередив свої дослідження довкола трьох основних тем: 1) біохемія авітаміноза, 2) біохемія ендокринних залоз 3) біо-

Ювилейна Академ'я Т-ва „Основа“.

[...]ю академія відбулася у великій салі [...]есника в неділю, 11. XII. У програму [...] відчити, хор, сольоспів п. Іва[...] Коваленка та деклямацій. Академію [...] голова Т-ва Володимир Бога[...]вський, змалювавши в коротких сло[...] змагання нашого молодого технічно[...] студентства. Найважнішою справою [...] наших техніків по бажання збуду[...] Українську Техніку у Львові та будова „Дому Українського Техніка“ що [...] почнеться у найблизчім році. До свя[...]ного настрою Академії причинились [...]ступи Фещенка-Чопівського та члена [...] Товариства інж. Цидинсько[...]. Виконання артистичних точок було [...]. Хор Т-ва „Основа“ має ду[...] гарний співацький матеріял, хіба мо[...] запримітити, що хор ще молодий і [...] потрібує богато вишколення. Панна [...] вибором деклямацій та ви[...] достроїлася до гармонії Свя[...], за що присутні на салі гості винаго[...] її численними оплесками. Куль[...]інаційною точкою свята був виступ молодого співака п. Івана Коваченка, [...] проф. Заремби. Ентузіязм і захоп[...] його талантом та голосом дає за[...]руку, що матимемо колись ще одну о[...]перову силу. Свято закінчилося відспі[...]ванням „Косаря“, виконаним хором Т-ва „Основа“.

Характер та настрій свята був дуже [...]лий, жаль тільки, що старше грома[...]дянство не прийшло так численно як мо[...]жна було сподіватись.

НОВИНКИ.

— **Святочний вечір для вшанування 40-ліття літ. праці О. Кобилянської** відбудеться заходом „Союзу Українок“ у Львові дня 14-го грудня в год. 19.30 веч. в салі Лисенка (Шашкевича 5). У програму свята входить привітне слово К. Гриневичевої і слово п. О. Вергановської, сопранові соля О. Гинилевичевої, рецитація п. М. Левицької і форт. сольо п. О. Крушинської. Цей єдиний прилюдний вечір улаштований у Львові в честь великої письменниці притягне безсумніву чималу скількість гостей, не тільки з огляду на ювилей О. Кобилянської, але теж з огляду на цікаву програму вечора. Білети можна дістати раніше в книгарні Шевченка, Ринок 10, від 11—1 перед пол. і від 5-7 веч.

— **Загіпсований Черкавський.** Фільм, який задумав був „накрутити“ 8. п. м. відомий Лев Черкавський з доручення санаційно-диверзійної кінофабрики, не пішов так гладко, як в молодою адепткою фільмових вражінь, спровадженою з Конгресівки до готелю Жоржа. Коли цей приватно-еротичний фільм скінчився відісланням непоправної ідеалістки до дому внаслідок інтервенції поліції, то політично-гумбугове „кручення“ фільму мало більше драматичний характер. Запрошені прихильники і визнавці „уголової староруської партії“ в доказ пошани до свого лідера почали — серед криків і погроз — частувати штаб Льва Черкавського ячними „віватами“, загально приниятими і традиційно континуованими в москвофільському таборі. Особливо дуже потерпіли в наслідок цеї вияви горячих почувань Липецький, директор „могутнього“ „Рольн. Союза“ і Яблонський, редактор „Голоса Народа“. Дещо перепало й Черкавському. Але він зорієнтувавшись в ситуації, а в своїй скромности не бажаючи бути предметом елементарних овацій, почав відступати з поля бою. Вибігши на подвіря, переслідуваний оваціонерами, яких знову зогнала поліція, звернувся до робітників з проханням, щоби його скрили. Один з робітників змилосердився над невідомим йому „ідейником“ і запхав славного лідера „уголової староруської партії“ до комірки, де переховувано ґіпс. Там то загіпсований перебув Черкавський цілу годину, поки принишк ентузіязм скликаних ним на собраніє „прихильників“.

— **Товариські порахунки.** Т-во українських техніків „Основа“ має в будинку техніки, як і інші студентські товариства, свою окрему ґабльотку (відчинену скриньку) на оголошення. Цими днями ця скринька щезла із стіни і на її місці лишились тільки гаки.

— **Темна львівська хроніка.** Львівський лікар Піленький відповідатиме перед судом за невдатну та незаконну поміч двом жінкам, що не хотіли стати матірями: обі його пацієнтки вмерли. — Специяліст від продажі буцім-то магістратських розпоряджків про домашню чистоту, Іван Голубицин із Теребовлі, наглузувавши доволі із львівських мешканців на їх рахунок, переніс свою пропаганду до Перемишля і там продав більш тисячки (!) своїх комунікатів по 2 зол.! — Люди вічно ще держать гроші у касах, про які фабрики правду кажуть, що огонь не в силі їх знищити. Але злодії без трудношів доказали ще раз у цукровій фабриці при вул. Пансенській 25, що залізна каса тане в їх руках, як сніг під огнем, коли там є 100 дол. і 1000 зол. Меншу долярову суму забрали із крамниці „Закопане“, зате в одягах і дорогоцінностях „відбили собі“ по кількох приватних домах.

— **Необережне подружа.** Львівський купець Барер дав учора привід до сміху та сліз своїм наміреним подружам. Вибрав він собі на жінку замапестипівську аристократку, а на шлюбній і весільний льокаль — щоби було веселіше — школу танців у Ринку. І все було би скінчилось щасливо як в американській фарсі, якби в останній мент заздрісні люди не вислали туди поліцію. Тими „людьми“ була перша жінка Барера, з якою він не встиг ще розвестися. Кандидатка на другу жінку, почувши, що її муж уже жонатий втратила память, а гості в переляку почали втікати із весільної салі, забувши навіть про прибрані столи. Є надія, що Барер при третім намірі подружа буде вже обережніший, а його друга, розчарована жінка теж збере точніші інформації про минуле свого нареченого.

— **Димісія священика.** Один із найвизначніших франц. проповідників, аббе Сансо із „Нотр Дам“ у Парижі, зрікся свого становища, тому, що не погоджується із церковною владою в деяких догматичних питаннях.

— **Що робити із жебраками?** — над цим питанням починає думати варшавське м-ство праці, видавши вже закон про волокитство. Воно вислало на чужину делегата, щоби поглянув, де щезають жебраки в інших державах. Відповідь ясна: або треба їм дати працю або прожиток у захисті.

— **Бодай щирі.** Всі почтові бюра в Італії дістали міністерський обіжник, який заводить цензуру над усіма листами, що приходять із чужини. Цензуру переводитиме „почтова фашистівська міліція“.

— **Рекорди.** Варшава любить високу музику неабияк: обчислили, що дефіцит міської опери на найблизчий рік буде тільки 2 міл. 97 тис. зол. — У Будапешті найшла оригінальний спосіб самобивства 25-літня „бонна“ Ільона Гернег: вона розбила ручне веркало і зїла його куснї, з нещасливого кохання. — У місті Ельванген (Віртембергія) суд розглядаючи справу про аліменти вжив для переведення доказу аналізу крови того, на якого паде підозріння, що є батьком дитини. — В новій „ляборатрії зимна“ в Державнім Фізикально-Технічнім Заведенні в Шарльотенбурґ удалося витворити зимно —271 степ. С. Як відомо, т. зв. абсолютна зерова точка, при якій завмірає рух молекулів, що є причиною тепла, є —273 степ. С. У цих температурах деякі металі, як нпр. олово, живе срібло перестають майже цілком проводити електричність. — Найбільшою собакою на світі є пес у Льос Анджельос, що має метр висоти, а коли стоїть на задніх лапах 2 м. і 25 цм. Важить він 195 фунтів. Його власник Біл Стратгор завдячує свою славу — його величині.

— **Прага будує памятники.** Виноградська каса ощадностей у Празі признача міліон ч. кор. на памятник свободи, що має станути в Празі в 10-і роковини заснування чехословацької республики себто на другий рік. Крім цього президія міста, дбаючи про естетичний вигляд столиці, приготовляє теж будову низки памятників і видала в цьому напрямку відповідне доручення управі міських парків. Ці памятники звеличають людей заслужених для чеської культури. Є теж проєкт будови памятника короля Юрія і през. Масарика.

— **Літературний куток.** Поруч „Французької Академії“ істнує в Парижі друга неофіціяльна, створена колись в опозиції до неї братами Ґонкурами названа Академією Ґонкурів. До неї входить 9 членів, замісць 40. Найбільшою її діяльністю є призначення торічної літературної нагороди за найкращий твір або за літературну діяльність. 7-го п. м. признали нагороду за повість „Жером, 60-ий степень північної ширини“, Бориса Белеля. На цей твір упало 6 голосів проти 3-ох. Лявреат — молодий письменник, парижанин, із родини вчених, що скінчив медицину і... теольогію. Після війни багато мандрував по світі і премійована його повість малює гумористично пригоди французів у Норвегії. Журналісти, які одночасно рішали про нагороду із свого фонду теж зупинились у свому виборі на Белелю. Але коли дізнались, що його вибрали вже „Ґонкурівці“, змінили своє рішення на Бернара Набон, автора „Маітени“. Третя цьогорічна нагорода „Феміна“ признана письменникові Ролянові Дорджелес за його повість „Деревляні хрести“. Дорджелес був уже раніше нагороджений іншою премією.

— **За шахове мистецтво.** Виграна Альохіна розбудила амбіцію кандидатів на титул „шахового чемпіона“. Бувший старий чемпіон Ляскер, який втратив цей титул 7 літ тому, заявляє, що готов змірити свої сили із Альохіним, коли цього забажає шаховий світ. Себто він не хоче сам організувати змагань на власний риск, а лишає цю журбу якомусь товариству, щоби прийти до гри „на готове“. Одночасно він кидає думку про „метч“, в якому взяли би участь усі найвизначніші шахісти. Ясно, що ні Альохін ні Капабляйка не мають наймешого інтересу захитувати здобуте собою становище. Найблищі змагання, які цікавлять світ це реванш Капабляйки, до чого він має повне право. Якщо Альохін перед цим реваншем програв би організовану низку партій з Ляскером, Німцовичем або іншим кандидатом на „мистця“, тоді реванш Капабляйки втратив би заздалегідь усю силу. З другого боку Капабляйка не є в легкім становищі. Його реванш мусить щонайменше дійти до таких пунктів як виграна Альохіна (6 партій проти 3-ох) і то в тих самих умовинах. Кажуть, що такий реванш обдумується вже тепер на початок 1929 р.; його зорганізують або численні приятелі Капабляйки в Ню-Йорку або уряд Куби, який мусить тепер журитися славою свого... дипльомата.

— **Що таке слава?** Літературний берлінський тижневик „Літераріше Вельт“, розписав оригінальну анкету. Він оклав список славних людей у ріжних царинах і вибрав жребієм якихнебудь 35 осіб, які мали відповісти, хто із списку є найславніший. Тільки одного знали всі — німецького боксера Франца Діцера. За ним ішов кіновий актор Гаррі Лідтке, а аж на третьому місці стоїть на цьому Олімпі Гергарт Гавптман. Навіть прізвища Штреземана не знали всі відповідаючі.

— **Світова всячина.** Америк. преса повідомляє, що офіціяльним кандидатом республиканської партії на президента є Герберт Гувер. — У Туреччині виходять нові банкноти, майже всі з портретом Мустафи Кемаля: по 1, 5, 50, 100, 500 і 1000 лір. — Граф Ґото, прихильник японсько-радянського зближення виїхав у Москву із спеціяльною місією. — У Чехословаччині відчинили найдовший тунель, крізь який проходить залізн. шлях, що єднає Чехословаччину з Моравією. — Брат Мусоліні, Арнальдо, написав статтю на тему необхідности зближення з Францією. — У Мексику розстріляли ще двох повстанчих генералів: Люсеро та Бертані. — У Ню-Йорку впав великанський сніг; 12.000 робітників очищує вулиці. — Берлінський суд засудив на

[...]хемія головного мозку. Праці цього інституту вже відомі поза межами УСРР та СРСР.

Український анатомо-патольоґічний інститут (Харків), що також був реорганізований з науково-дослідчої катедри в 1925 р. розгроблює низку питань патольоґічної морфольоґії (додаткові орґани у людини, патольоґія орґанів і т. ін.), провадячи наукову консультацію для лікарів та ставлючи метою боротися з соціяльними та професійними захоруваннями, з передчасним зношенням орґанізму. Інститут збирає оперативний та труповий матеріял для вивчення та допомагає розвиткові Українського т-ва патольоґів. Заслуговує уваги участь інституту в Всесоюзному Зїзді патольоґів, що відбувся в Київі в вересні 1927 р.

Український інститут книгознавства (Київ), що перетворився у 1922 р. з правобережної філії Української книжкової палати, своїми дослідженнями в галузі бібліольоґії та своїми виданнями відомий й поза межами СРСР. УНІК видає пятий рік періодичний орґан „Бібліольоґічні Вісти“ (виходить поквартально), а також окремі книжки, з яких треба особливо відзначити „Труди“ т. І. 1926 р. („Історія української книжки XVI—XVIII в.“).

Український Інститут педаґоґіки та рефлексольоґії (Харків), що орґанізовано в 1926 р. з науково-дослідчої катедри, підготовлює наукових робітників в цій галузі та досліджує питання педаґоґіки в звязку з рефлексольоґією в марксистському освітленні. Орґан його „Український вісник експериментальної педаґоґіки та рефлексольоґії“ видається вже третій рік (вийшло 4 випуски).

Український Інститут водного господарства (Київ), що істнує з 1925 р. (раніш була тільки катедра) у своїх шести відділах — 1) гідрольоґії, 2) водяних шляхів, 3) водяної енерґії, 4) гідроґеольоґії та підземних вод, 5) меліорації, 6) гідробіольоґії — вивчає підземні й наповерхні води України й умови доцільного їх використання для піднесення продуктивности сільського господарства й промисловости.

Український Інститут цукрової промисловости (Київ), перетворений в 1925 р. з відповідної н. д. катедри, вивчає теоретичні й практичні питання цукрової промисловости, — сировини, техніки та економіки виробництва, а також підготовлює дослідників та викладачів для вузів по цій спеціяльности. Орґан цього інституту „Научные записки госуд. экспериментального института сахарной промышленности“ (вийшло 4 томи) на жаль досі не українізовано.

Знаходяться в орґанізаційному періоді, переводячи однак вже дослідчу роботу такі інститути: Ім. Шевченка (Харків), що ставить своїм завданням зосередити всі матеріяли про Шевченка та взагалі досліджувати українську літературу XIX—XX стол., Український Фізичний інститут (Одеса), Український Географічний інститут (Харків), Український Геольоґічний інститут (Київ), Український Ботанічний інститут (Київ).

Окремо треба згадати українську книжкову палату, що переводить державну бібліографію УССР, книжкову статистику та розподіл обовязкових примірників українського друку. Орґан її „Літопис українського друку“.

(Докінчення буде.)

3 міс. вязниці монархіста Гухе за образи памяти Ратенава. — У Швейцарії відкрили цілу організацію, що займалась контрабандою наркотиків для ріжних країв; арештували багато осіб. — През. Кулідж предложив „конгресові" плян величезної технічної будівлі, що має перешкодити на майбутнє повіням Місісіпі; ця будівля коштуватиме 276 міл. дол. — Із Москви повідомляють, що підчас бурі на Каспійському морі згинуло більш 100 осіб. — Вбились із літака два франц. летуни Корбу та Лякоста.

— **Молодий вязень-українець з Равича**, який має там пробути до 1931 року звертається через нас до української гімназійної молоді і до українського інтелігентного громадянства взагалі з проханням надіслати для нього підручники: української історії і літератури, німецької, латинської, грецької і англійської мови, математики, фізики, природничих наук і ін. для підготування до гімназійної матури. Підручники зі всіх клас просимо слати ласкаво до „Рідної Школи" у Львові, Ринок ч. 10, а ми пересилатимемо їх спрагненому світла науки українському вязневі. — Головна Управа „Рідної Школи".

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією ы. Стадника (вул. Шашкевича). Перерва.

Кіна.

„Палас": „За кулісами російськ. Варієте".

„Лев": „Чанг", могутня драма сіямської джунглі на підставі „Книги Джунглі" Кіплінга.

„Аполльо": „Чортівська Сирена".

„Фатаморгана": „Студент із Праги".

З судової салі.

ЗА ГОСПОДАРКУ МАЙНОМ НАРОДНЬОГО ДОМУ.

Вчора (12. п. м.) зачалася перед львівським судом розправа, що кидає богато світла на господарку майном Народнього Дому, себто власністю цілого народу, за комісарства ославленого Льва Черкавського. Це вже друга з черги розправа в цій справі, спричинена самим Черкавським, який обвинувачує свого попередника на комісарському стільці, радн. Лісковацького, за образу чести. (Про це писалося у нас свого часу докладно). Обвинуваченого Лісковацького заступає, як і за першим разом, адв. д-р Дверніцький, заступником Черкавського є адв. д-р Глушкевич.

Вчорашня розправа зачалася в год. 9.30 рано. Перед приступленням до переслухання радн. Лісковацького його адвокат д-р Дверніцький домагався, щоб розправу ведено перед лавою присяглих, проти чого застерігся й адвокат д-р Глушкевич. Трибунал відкинув це домагання.

Потім зізнавав радн. Лісковацький, що потвердив усі свої зізнання з першої розправи, не додавши до них нічого сутнього. Обвинувачений заявив, що в прихильники Черкавського підносили проти нього ріжні закиди, а це тому, бо він їм менше дав, як обіцяв, отже не заспокоїв їх апетитів. Щодо закидів обвинуваченого на адресу Черкавського, то вони не конче мусіли колидувати з карним законом.

Після того приступлено до доказового поступування. Спершу відчитано акти воєвідства тернопільського і львівського на обставину продажі Черкавським дубів з ліса Нар. Дому в Білці, пов. Перемишляни, які закупив купець Нотович по 2.50 доляра від кубічного метра. У всіх актах стверджується в найвищій мірі некорисну ціну для Нар. Дому. Те саме стверджує теж обширне письмо пароха Білки о. Дмитра Шуля, вислане ним до Комітету оборони народнього майна (на руки д-ра Костя Левицького), яке цей Комітет предложив у часі своєї депутації у львівськім воєвідстві на доказ, як ведеться господарка народнім добром. Це письмо відчитано теж на розправі.

Потвердив у цілости то саме письмо і перший свідок, що зізнавав на розправі, о. *Дм. Шуль*, якого на домагання д-ра Глушкевича заприсяжено. Свідок як парох Білки був сам адміністратором дібр Нар. Дому за комісаря радн. Нападієвича (1918—1921), тому добре визнається в добрах Нар. Дому, зокрема у вартости дубів у лісах Білки. Заявив, що продажа дубів у тих лісах по смішно малій ціні — це велика кривда для Нар. Дому і цілого народу, бо ті дуби варта були двічі або і тричі більше. Власник тартаку в Перемишлянах Маєзелес заявив свідкові в часі вирубу ліса (осінь 1926 р.), що він сам заплатив би зараз по 6 долярів від кубічного метра за ту дубину. (Тепер вартість дубів підскочила щонайменше на 100 процентів). Страти Народнього Дому на цій транзакції величезні і йдуть на кільканацять або й більше тисяч долярів, бо дубів продано понад 1.800 штук. До того вишищено цілий ліс, в якім залишилося ледви 157 дубів, і то найгірших. З того приводу було велике обурення в селі, тимбільше, що люди знищені війною, потребували дуже дубового дерева на відбудову і радо булиб заплатили по 5—6 долярів від куб. метра. Але їх відразу виеліміновано від купна. Купець Нотович заробив на тих дубах великі тисячі в долярах (продавав по 3 англ. фунти з чимось один куб. метер). При кінці свідок згадує ще, що адвокат теперішнього посесора Білки Перльмуттера д-р Бістігер сказав раз свідкови, що Перльмуттер не мав майже нічого зі збору шведської конюшини, бо всі гроші за неї пішли Черкавському. З якого титулу ці гроші дістав Черкавський, свідок не знає. За таку господарку в лісах Білки всі робили відповідальним Черкавського, головнож тому, що не було розписаного конкурсу на продажу дубів а пізніше й осик.

Після перерви зізнавав (у польській мові) **Олександер Чехович**, ур. в Камяниці Под., православний, адміністратор лісів і землі Нар. Дому в Білці від травня 1922 року. На домагання д-ра Глушкевича свідка заприсяжено (теж по польськи). Зізнав, що дуби продано по незвичайно низькій ціні, а до того при обчислюванні їх вимірів ділялися великі неправильности на школу Нар. Дому. Коли він звертав на це увагу рад. Турчмановичеві, делегатові Нар. Дому при відборі дерева, то радн. Турчманович радив свідкові займатися своєю роботою, бо, мовляв, він сам буде при тому. Але свідок далі нотував собі все. А по 2 чи 3 днях свідок дістав картку від Черкавського, передану купцем Нотовичем, аби не мішався до відбору дубів, бо на це є Турчманович. Щойно як Турчманович занедужав і виїхав до Львова, свідок знов контролював і записував собі все точно. Були спроби підкупити свідка і з боку купця і з боку його сина, але свідок нічого від них не приняв. Зрештою заявляє те саме, що о. Шуль. Зокрема широко описує негодування селян Білки і сусідніх сіл, яким не продано нічого, хоч він просив продати їм дерево. Але на це дістав відповідь, що Черкавський потребує грошей зараз, а з селянами нібито потягне справа довше. По дубах продано також 1.600 осик; контракт цієї продажі також дуже некорисний для Нар. Дому. Зазначує ще, що т. зв. відпадки (з яких вироблювано стовпці, цвяхи і т. д.) продано тому самому купцеві, що ніде не практикується. До того купець сам кваліфікував куплене дерево! Не диво, що делегат із Золочева, оглянувши справу на місці сказав про це в такому змислі, що подібний контракт міг зробити тільки божевільний або підкуплений.

З черги зачав зізнавати свідок **Борис Труш**, ур. в Бучачі, православний, літ 30, бухгальтер Нар. Дому від 1922 р. Свідок присягав по польськи, зізнавав теж у польській мові. Його зізнання перервано до найближчого дня.

ОПОВІСТКИ.

В середу дня 14. ц. м. в год. 6. вечір відбудеться в льокалі СУПРУГА Львів, Коперника 26/I. поверх **н а р а д а** в справі небезпеки втрати великої части набутих нами прав в Пенсійнім Інституті. Справа нагла і дуже важна — тому всі обезпечені приватні службовики повинні обовязково явитися.

Красвий зїзд відпоручниць жіночих промислових і торговельних кооператив відбудеться з ініціятиви львівського „Труду" у Львові, дня 14. грудня 1927 р. в год. 10. передпол. в льокалі Товариства „Труд", Львів, Ринок ч. 39 II. пов. з таким порядком нарад: 1) Відкриття зїзду — п. Марія Білецька. 2) Організація взаємовідносин жіночих промислових і торговельних кооператив — п. Олена Охримович-Залізняк. 3) Про потребу і способи вшколювання фахових робітниць — п. Стефанія Мельничич. 4) Організація збуту виробів народнього мистецтва — п. Ірена Макух-Павликовська. Участь в нарадах зїзду можуть брати всі члени жіночих промислових і торговельних кооператив та інших жіночих організацій. 1064 2-2

Подяка. Отсим щиро дякую Панови д-ру Іванови Волянському за безінтересовне лікування моєю дочкою Стефанією підчас політичного вязнення. — *Ольга Матковська.*

Загальні збори Т-ва „Союз Українок" у Львові, відбудуться дня 23. грудня ц. р. в год. 10. передпол. в салі Бесіди при вул. Рутовського 22/I, зі слідуючим порядком нарад: 1) Відкриття зборів і відчитання протоколу з останніх загальних зборів. 2) Звіт з діяльности Головного Виділу. 3) Уділення абсолюторії уступаючому виділови. 4 Вибір нового виділу. 5) Справа будови жіночої сільсько-господарської школи в Угерцях винявських. 6) Евентуалія. — **За „Союз Українок" у Львові:** М. Донцова містоголова, М. Мриц-вна секретарка. 1091 1—2

Візвання до спадщини. Літом помер в Сараєві д-р Ключенко Іван пенс. надсовітник красвого правительства, родом зі Станиславова. С п а д щ и н а по нім виносить около 20.000 зол. Взивається всіх його свояків, що мають право до спадщини, зголоситися з документами до суду повітового в Сараєві або до д-ра Мих. Зобкова, президента сенату при верховнім судді тамже. Адреса суду ось така: Котарски суд у Сараєві а д-ра Зобкова адреса: Д-р М. З. сенатки предсједник Сараєво С.Х.С. Верховни Суд. Просимо всі часописи в краю о передрук.

Іван Дащь український інвалід по званю бляхар, упав з даху дня 10. травня 1927 р. та поломив собі кости, відтак остав без ніякої помочі з каси хорих, тому що працював сам на себе. Через літо неміг заосмотритися на зиму. Тепер остався без сотика, опалу і харчів з дрібними дітьми та недужою жінкою. Отсею дорогою звертається він за посередництвом нашого часопису до добросердних читачів о ласкаву поміч, бо приходиться загибати. Адреса Іван Дащь, Львів, вул. Пиярів ч. 9. 1—2

До Повіт. Комітетів збірки на інвалідів Тернопільського воєв. Хоча листопадова збірка на українських інвалідів у тернопільському воєвідстві вже давно закінчилася, деякі збіркові комітети не надіслали нам досі ні звітів ні збіркових ліст. Це наражує наше Товариство в майбутньому на перепони з боку адміністрації, якій треба предложити звіти зі збірки. Тому просимо стягнути всі лісти від збирачів і в найближчому часі прислати до нашої канцелярії (Львів, вул. Руська ч. 3, II.) разом із звітом. На жаль, збирачі, що одержали лісти, дуже часто недбало виконують накладений на них громадський обовязок і не вважаючи на численні упімнення, не звертають ліст. З огляду на те, що через те не мається доброї контролі збірки, мусітимемо оголосити прилюдно імена таких громадян. **Управа Українського Краєв. Т-ва опіки над інвалідами у Львові.**

Подяка.

По Божій волі попрощала нас дня 25. IX. п. р. нагло Найдорожча і ніколи Незабута жена, мати, доня і сестра бл. п. **Ольга Іванна**, а дня 13. X. п. р. донечка і внучка бл. п. **Ірочка**.

В цьому неописаному горю найшли ми богато правдивого співчуття і помочі і хоч в части складаємо цею дорогою за це найсердечнішу подяку.

В першу чергу із глибини серця дякуємо сиволосому Старикови Впр. о. сов. Іванови Токарови, деканови і пароxови Підгаєць за ласкаве уділення Покійній святого Напутія і за провід в похоронах мимо старенького віку і слабого вже здоровля. Зосібна дякуємо Впр. о. сов. А Соломорі, бувшому катехитови Покійної за повні змісту слова над домовиною Покійної і ласкаву участь в похоронах. Сердечно дякуємо всім Впр. і Всеч. Отцям а то: о. сов. І. Барановському, о. сов. П. Чолійови, о. О. Кміцикевичеви, о. А. Осадці, о. Я. Літинському, о. І. Галайови, о. Ю. Верватови, о. Гр. Кубайови, о. П. Слободянови і о. І. Татаринському, що зблизька і з далека і з чужої дієцезії потрудились і взяли участь в цьому сумному обряді і віддали послідню прислугу Покійній. Дякуємо сердечно Впов. Пані Добродійці Зофії Токаровій і Впов. Пані Антонії Могильницькій за щире співчуття і велику прислугу як також Впов. Паням: Евгенії і Галі Срoковським, Симоновій, Зофії Громадківній, М. Бернатовій і М. і О. Косовичівнам за щирі співчуття і поміч перед і в часі похорону.

Дякуємо сердечно всім Впов. місцевим Приятелям і знакомим за співчуття, поміч і участь в похоронах. Рівнож дякуємо Впов. п. проф. І. Недільському за ласкавий провід в хорі і всім Впов. членам хору, як також Впов. п. проф. І. Бидовому, дірігентови місцевої оркестри і Впов. її членам. Дякуємо всім Впов Товаришкам і Товаришам, і знакомим Покійної, членам Брацтва Ап. Молитви і Впов. міщанам-землякам за співчуття поміч і участь в похоронах. Дякуємо Впов. парохіянам Доброполя, що за життя оказували Покійній велику любов, а по смерти з далека приїхали численно і засвідчили ту любов складаючи на її домовину дорогий нам вінець та помагаючи нести тлінні останки Покійної на місце вічного спокою. Щойно на цьому місці згадаємо Впр. о. катехита М. Блозовського і признаємось, що відвдячитись Йому ми ніяк не в силі. О. Блозовський ділом доказав, що йде по словам: „Люби ближнього..." Поза незвичайно щирим, правдивим співчуттям і несенням можливої розради взяв на Себе весь тягар і від першої хвилі нашого горя, як ніколи неструджений, аж до самовідреченя, нас у всьому виручував. Віримо що сам відчув хоч без слів нашу сердечну вдяку і зобовязання, а тут ми щиро бажаємо і просимо Всевишнього, щоби за Його велику любов, співчуття і поміч нагородив стократно Своїми ласками і допоміг Йому у сповнюванню святих і тяжких обовязків. Вкінци всім, що співчуваючи з нами, прийшли хочби з найменшою прислугою і взяли участь в похоронах і всім, що якоюнебудь дорогою, лично чи письменно старалися розрадити нас і прислали заяви співчуття, складаємо правдиво щиру подяку, а Господь за Їхнє добре серце хай нагородить Їх стократно.

о. **Мирон Головінський**, родичі. **Стефан** і **Анна Шпундері**, брат і сестра.

Підгайці — грудень 1927.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів Ринок ч. 10